

دکتر طهرانچی در نشست «روایت بصیرت»:

دانشگاه‌ها باید به موضوع علم برای تعالی فردی و اجتماعی توجه کنند

نشست «روایت بصیرت» با حضور احمد مروی تولیت آستان قدس رضوی، دکتر محمد مهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی و اساتید و نخبگان دانشگاهی دانشگاه آزاد استان خراسان رضوی در واحد مشهد برگزار شد. در حاشیه این نشست از مجموعه ۴۰ جلدی کتاب‌های «رهنامه» همزمان با سایر دانشگاه‌های کشور رونمایی شد. مجموعه «رهنامه» به همت انتشارات انقلاب اسلامی، دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب و دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها تهیه و تنظیم شده است.

اسلامی شدن دانشگاه با نگاه توحیدی به علم ممکن می‌شود

دکتر طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد در نشست «روایت بصیرت» با اشاره به نقش خواص در جامعه گفت: «وقتی صحبت از بصیرت می‌شود نگاه‌ها عمدتاً به سوی خواص برمی‌گردد که چگونه در بزرگراه‌ها با نداشتن بصیرت موجب انحرافات جدی در مسیر حرکت جامعه می‌شوند. دانشگاه یکی از کانون‌های تربیت خواص است. سوال این است که چگونه می‌توان دانشگاهی بصیرت‌افزا داشت. آیا با این نگاه که علم سکولار که با علت و علل کاری ندارد از غرب می‌آوریم، می‌توان چنین دانشگاهی داشت یا باید به ماهیت دانشگاه توجه کرد و در آن اندیشید.» وی ادامه داد: «آیا دانشگاه صرفاً نهاد علم است یا نهاد بصیرت و معرفت؟ نکته بسیار مهم این است که رسالت دانشگاه چیست و محور دانشگاه، دانشجویست یا دانش. نسبت موضوع در دانشگاه با چه کسی و با چه چیزی تعریف می‌شود؟ امروز نسبت موضوع در دانشگاه ما با دانش تعریف می‌شود، نه دانشجو. اما آیا نگاه تربیتی این را طلب می‌کند؟ نگاه خداوند در قرآن چقدر با این نظر همخوانی دارد؟»

رئیس دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «مفاهیمی همچون علم برای علم، علم برای جامعه و علم برای کار امروز در دانشگاه‌های غربی مطرح می‌شود، اما علم برای تعالی فردی و اجتماعی کجاست؟ آنچه امروز دانشگاه باید به آن توجه کند همین علم برای تعالی فردی و اجتماعی است. چگونه می‌توان

چنین نگاهی را محقق کرد؟ ما از ۳۰۰ سال گذشته اردکننده علمی هستیم که با تکنولوژی درآمیخته و با پیشرانی فناوری جامعه را به عنوان رکن سوم با خود همراه کرده است. جامعه و حتی دانش به دنبال فناوری و بهره‌برداری بیشتر قدرت‌ها از نظام خلقت هستند.» وی با اشاره به اینکه در سال ۱۷۸۳ اساسنامه‌ای برای وزارت فرهنگ و آموزش عالی نوشته شد و نام آن به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تغییر کرد. گفت: «این تغییر به این معنی است که دانشگاه با موضوع فرهنگی حتی در عنوان هم خداحافظی کرد در صورتی که عنوان آن باید به وزارت فرهنگ، علوم و فناوری تبدیل می‌شد زیرا این موارد سه‌گانه‌ای است که دانشگاه به آن می‌پردازد. همه ما مقالات علمی خود را زیر پرچمی به نام Elsevier منتشر می‌کنیم که نماد آن آدم ابوالبشر در حال خوردن سیب است که نشان از استمرار در عصیان و پایداری در خوردن میوه معرفت دارد. این نگاه کجا و نگاهی که می‌گوید «و علم آدم الأسماء کله‌ها» کجا. این دو نگاه حاکم در عالم نسبت به علم است که یکی می‌گوید علم ابزار عصیان است و دیگری معتقد است علم اسباب تعالی است.» دکتر طهرانچی خاطرنشان کرد: «از آیاتی که به خلقت انسان اشاره دارد، چهار آیه ابزار شناخت انسان را سمع، ابصار و افتده و جهت‌گیری معرفتی آن را شکر معرفی می‌کند. سمع و عدل یا خردورزی و فراگیری در یزنان وجود داشت اما آنچه تمدن اسلامی را به محوریت امام رضا (ع) متمایز کرد، ابزار ابصار بود.» وی با بیان اینکه اسلام، مشاهده خلقت و درک مساله را به نگاه تمدن‌های دیگر اضافه کرد، اظهار داشت: «قدرت بصیرتی که خداوند برای بهره‌گیری در علم به انسان عطا کرد در خیلی از تمدن‌های دیگر نتوانست جا بگیرد و سبب شد علم دستگیر آنها نباشد. خداوند در سوره حج می‌فرماید بعضی از قریه‌ها ظلم کردند و به عذاب الهی گرفتار شدند. کسانی که هم فراگیری هم مشاهده و هم قدرت تعقل داشتند اما نتوانستند پایدار بمانند زیرا چشم دل آنها کور بود و به عبارتی بصیرت نداشتند. قدرت مشاهده مادی داشتند اما عوامل نظام هستی را درک نمی‌کردند.» دکتر طهرانچی با اشاره به اینکه خداوند از روح خود که یک امر ربانی بود، در انسان دمید و این روح در انسان دل، عقل و نفس را به ودیعه گذاشت، تصریح کرد: «رسالت ما در دانشگاه

فقط توجه به عقل نیست، بلکه برنامه‌ریزی برای دل و نفس نیز در دستورکار دانشگاه است.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی خاطرنشان کرد: «اگر فرد در نگاه بینشی خود ایمان نیاورد و نسبت به امر خداوند رب‌العالمین غفلت ورزد، علم فقط راهگشای دنیای او خواهد بود. چنین فردی می‌تواند عالم مسلمان باشد ولی نمی‌تواند عالم مومن باشد. می‌تواند علم را از غرب بیاورد ولی در آن کاری با خالق عالم هستی و ملک و ملکوت عالم ندارد. در چنین موقعیتی است که دانشجوی ما در بزرگراه کم می‌آورد. هم ملک و هم ملکوت به دست خدای خالق رب‌العالمین خلق شده و بر ماست که بر این دو باهم بنگریم. امروز دانشگاه ما فقط نگاه ملکی دارد و میان پدیده‌های ملکی و ملکوتی نمی‌تواند ارتباطی بیابد. اسلامی شدن دانشگاه با نگاه توحیدی به علم ممکن می‌شود.» وی در پایان خاطرنشان کرد: «تمام فرائض ما از جمله اوقات نماز و اعیاد را عوامل ملکی تعیین می‌کنند. باران امری ملکی است اما نماز ملکوتی برای بارش آن می‌خوانیم. زلزله امری ملکی است اما یک امر ملکوتی پس از آن بر ما واجب می‌شود. وقتی تمام امور ملکی و ملکوتی را از هم جدا ساخته‌ایم، دانشجوی ما چگونه قادر خواهد بود چنین هنر زیبایی را درک کند.»

ملتی که فاقد هویت باشد طعمه دشمن خواهد شد

احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی در نشست «روایت بصیرت» گفت: «به فرموده پیامبر اکرم (ص) اعمال در روز قیامت با علم و معرفت سنجیده می‌شود و علم میزان اعمال است. لذا مهم‌ترین دوره تمدن بشری در صدر اسلام رخ داد و آن هم به خاطر توجه بنیانگذار اسلام به علم و دانش بود. خداوند به قلم و آنچه به وسیله قلم نوشته می‌شود، قسم یاد می‌کند که این نشان‌دهنده ارزش علم و ابزار دانش است.» وی افزود: «بنا بر روایت معروفی علم سلطان و قدرت است. علم است که به جامعه قدرت، عزت و اعتبار می‌بخشد. قدرت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با علم به دست می‌آید. چه بسیار کشورهایی که دارای منابع غنی خدادادی هستند اما در فقر

زندگی می‌کنند. بهترین امکانات را خداوند برای آنها قرار داده ولی دیگران از آن بهره می‌برند.» تولیت آستان قدس رضوی خاطرنشان کرد: «شاید در کمتر آیینی توجه و تکریمی که در اسلام به علم و علما وجود دارد را ببینیم. هیچ سرمایه و گنجی پرسودتر از علم نیست، زیرا همه گنج‌ها به وسیله علم و زحمت دانشمندان به منصفه ظهور می‌رسد. البته نه علم به ماهوی علم، بلکه علمی که انسانیت و کرامت انسانی را به جامعه تحویل دهد و نفع آن برای همه مردم باشد.» وی ادامه داد: «نهم دی تجلی دفاع از مردم سالاری بود. اسلام در همه حوزه‌ها نگاه به مردم دارد. در عبادت‌هایی که فقط رابطه انسان با خدا را شکل می‌دهد مثل نماز باهم توجه به مردم بروز پیدا می‌کند. هرچا نماز ذکر شده زکات نیز فورا پس از آن آمده است. نماز پال ارتباط با خداوند است و زکات ارتباط انسان با مردم را می‌سازد. مردم سالاری در همه زوایای دینی و نه فقط مسائل سیاسی مورد توجه اسلام است و این برگرفته از کرامتی است که اسلام برای انسان قائل است.» مروی با بیان اینکه توجه به ساخت مردم سالاری یکی از افتخارات جمهوری اسلامی است، تصریح کرد: «در جمهوری اسلامی ایران این هدیه خداوندی زمینه‌ساز بروز ظهور پیدا کرد. عوامل فتنه ۸۸ مردم سالاری و جمهوریت را مورد حمله قرار دادند. رهبر معظم انقلاب با همه توان از جمهوریت انقلاب دفاع کردند و آن را در همه دوران دنبال کردند. در انتخابات ۱۳۷۶ نیز جریانی که شاید کمتر گمان می‌رفت رأی بیاورد، رأی آورد و بزرگان جریان مغلوب به مقام معظم رهبری نامه نوشتند که اگر دولت جدید هشت سال سرکار بماند، خسارات زیادی را برای کشور به بار می‌آورد و درخواست کردند انتخابات باطل شود. مقام معظم رهبری محکم جلوی این درخواست‌ها ایستادند. این ایستادگی رهبر معظم انقلاب طرفداری از جریانی نبود، بلکه حمایت از جمهوریت نظام بود. موضع رهبر عظیم انقلاب در سال ۱۳۸۸ عیناً همان موضع ایشان در سال ۱۳۷۶ بود.» وی در پایان خاطرنشان کرد: «دانشگاه و اساتید دانشگاه با نقش مرجعیت خود می‌توانند تأثیر بسزایی در تعمیق مفاهیم مردم سالاری در جامعه داشته باشند. ملتی که فاقد هویت باشد راحت طعمه دشمن خواهد شد.»

مشاور معاون و رئیس حوزه معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

فرهنگ جهاد و مقاومت در درون دانشگاه جاری می‌شود

معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد ضمن نامگذاری ایام نهم تا نوزدهم دی ماه به نام «دهه مکتب مقاومت» برنامه‌های این دهه و ایام شهادت سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی را برنامه‌ریزی کرده است. مسعود مطلبی، مشاور معاون و رئیس حوزه معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از جزئیات این دهه و برنامه‌های آن در این دانشگاه سخن گفت و اظهار کرد: «وجود مبارک امیرالمؤمنین (ع) در خطبه ۲۷ نهج‌البلاغه می‌فرماید: جهاد دری است از درهای بهشت که خداوند آن را روی خواص اولیایش گشوده است. ایشان در ادامه می‌فرمایند: هرکس جهاد را از روی بی‌رضی ترک کند، خداوند لباس ذلت بر او می‌پوشاند و بلاز هر سو او را احاطه می‌کند. انسان‌های حقیر بر آنها مسلط می‌شوند و حتی شان ضایع شده و حتی نباید انتظار انصاف هم از دیگران داشته باشند و مورد ظلم قرار می‌گیرند. حضرت علی (ع) در جای دیگری می‌فرماید: حق به جز با جدیت به دست نمی‌آید.»

وی افزود: «این تعبیر و ده‌ها تعبیر شبیه به آن نشان می‌دهد رشد، بالندگی، عزت و پیشرفت، همگی در سایه جهاد رخ می‌دهد. جهاد تلاش سختکوشانه‌ای است که در مواجهه با دشمن و در مقابل موانع انجام می‌شود. به عبارتی پیشرفت و بالندگی اتفاق نمی‌افتد، مگر با مقاومت و روحیه مقاومت جویی. این توضیح خیلی مختصری بود که البته می‌توان ساعت‌ها درباره‌اش سخن گفت. از سوی دیگر معتقدیم با توجه به این تعبیر اگر در جامعه روحیه مقاومت و جهاد تضعیف شود، بند و پی جامعه از هم می‌پاشند.»

مشاور معاون و رئیس حوزه معاونت فرهنگی دانشجویی تصریح کرد: «مرتباً و همواره باید به عنوان یک علم و پرچم، مقاومت و جهاد در جامعه برافراشته نگه داشته و باید از هر نسلی به نسل دیگر منتقل شود. با همین روحیه انقلاب کردیم و با همین روحیه از حوادث سهمگین اوایل دهه ۶۰

عبور کردیم. با همین روحیه مقابل تمام ابرقدرت‌ها در جنگ تحمیلی پیروز شدیم. با همین روحیه به جهاد سازندگی وارد شدیم و با همین روحیه کشور را پیش بردیم. اگر این روحیه تضعیف شود - که دست‌های فراوانی برای تضعیف آن در تلاشند - و انتقال بین نسلی به درستی اتفاق نیفتد، کشور در معرض تهدیدی بسیار جدی قرار می‌گیرد. این اتفاق، وظیفه ما را به عنوان دانشگاه‌سنگین می‌کند. هم باید در درون نهاد دانشگاه، این روحیه را حفظ کنیم و ارتقا دهیم و هم جامعه را به تبع آنچه در دانشگاه اتفاق می‌افتد، متأثر کنیم.»

مطلبی با اشاره به مقدمه دوم خاطرنشان کرد: «در دی ماه رخدادهایی داریم که در عین حال که تمام آنها بسیار مهم هستند، توالی و کنار هم قرار گرفتن شان هم از نظر ما الهام بخش بوده است. ۹ دی را داریم که بلاشک نقطه عطف تاریخی در ایران و حداقل در تاریخ معاصر کشور محسوب می‌شود. مقدمه که ۹ دی مانند عصای موسی (ع) بود که باطل‌السحر ساحران شد یا مثل ید بیضای آن پیامبر بود که تاریکی فتنه‌ها را شکافت و حقیقت را روشن کرد. به‌رحال کشور در قضایای فتنه ۸۸ در لبه پررنگه قرار گرفته بود و ۹ دی ورق را برگرداند. به عنوان نقطه عطفی، فضای کشور را عوض کرد: این همان روحیه مقاومت است که مردم آمدند مقابل تمام دشمنی‌ها؛ چه داخلی و چه خارجی ایستادند.»

وی یادآور شد: «در همین دوره ۱۳ دی را داریم که سالروز ترور ناجوانمردانه شهید سلیمانی بود که عمر شریفش را در راه مقابله با تروریسم گذرانده بود. شهید بزرگوار از سوی آمریکا به شهادت می‌رسد، درحالی که میهمان کشور ثالثی بوده؛ جالب اینجاست که آمریکا هم داعیه مبارزه با تروریسم را دارد. این ننگ و نکبت هیچ‌گاه از دامن آمریکا پاک نخواهد شد. تشییع جنازه تاریخی شهید سلیمانی نیز در همین ماه برگزار شد. دشمن آمده فرمانده و قهرمان ملی کشور ما را شهید کرده است. قاعدتا ما باید بترسیم

و کنار بکشیم، اما همین روحیه مقاومت و جهاد باعث می‌شود تشییع جنازه تاریخی و کم‌نظیر برگزار شود.»

مطلبی بیان کرد: «سپس حمله به عین‌السد رخ داد که به نظر من بیوم‌الله دیگری بود. دلش این بوده که بعد از جنگ جهانی دوم، هیچ کشوری جرات نکرده بود به‌صورت آشکارا به آمریکا حمله کند. اینکه چند نفر کشته داد، مسائل حاشیه‌ای است و به نظر من اهمیتی ندارد. موضوع اصلی، همان جراتی بود که حضور مردم رقم زد و به تعبیر رهبر انقلاب، سوخت موشک‌های ایران برای دردم کوبیدن عین‌السد شد. ۱۹ دی را هم داریم که سالروز قیام مردم قم و آغاز انقلاب است. درواقع آغاز سلسله مقاومت و شکل‌گیری انقلاب محسوب می‌شود. نگاه کردیم و دیدیم عجب! ۹ تا ۱۹ دی، ۱۰ روز چنین را در خود جای داده که مناسبت‌های بسیار برجسته‌ای بوده‌اند و اتفاقاً همگی نشان‌دهنده مقاومت و جهادند.»

مشاور معاون و رئیس حوزه معاونت فرهنگی دانشجویی ادامه داد: «دکتر طهرانچی نکته‌ای را مطرح کرد و گفت که این دهه ما دهه مکتب مقاومت نامگذاری کنید؛ دهه‌ای که خودش تبلور مقاومت و البته یک مکتب به شمار می‌رود، یعنی مبانی، اصول و ارزش و مباحثی از این دست دارد. از اینجا دهه مکتب مقاومت در دانشگاه آزاد متولد شد، پس دهه مکتب مقاومت، دهه‌ای است برای طرح، بالای دست گرفتن و تلاش خاص در بازه‌ای ویژه در جهت اینکه فرهنگ جهاد و مقاومت درون دانشگاه و بالطبع بیرون از آن جاری و ساری شود.»

وی با اشاره به برنامه‌های خاص دانشگاه برای این دهه گفت: «سیاست اصول و ماکاش تصدی‌گری است. اصل برنامه‌های ما در واحدها اتفاق می‌افتد، اما در سازمان هم ستادی تشکیل شد تا علاوه بر برنامه‌های هر واحد، یک سری برنامه ملی نیز برای گروه‌های مختلف داشته باشیم. ان‌شاء‌الله ۱۴ برنامه ملی در این دهه خواهیم داشت. برنامه‌های متعددی این مناطق هستند.»